

V sobo vstopi njen oče in vladni svètnik pl. Rodenstein. Jako eleganten moř. Pravijo, da je tudi bogat. Prileten je že, a v mladih letih ne postane nihče svètnik. Življenje je užival, kakor poznavalec dobre kapljice sladko pivo. Zato se mu pa tudi dobro pozna.

— Gospod svètnik izkařuje našemu domu čast, da prosi Tvoje roke. Čestitam tvoji sreči, hčerka. Podaj gospodu pl. Radensteinu roko!

Bleda, z velikimi očmi srpo zroč v prišleca kakor v kako prikazen iz Hada, z levico opiraje se na stol, ker se boji, da jo izdajo kolena, vzdigne se dekle počasi, počasi sproži desnico ter jo položi kakor kos lesa v rokovico elegantneža, ki se pokloni natanko po pravilih etikete in poljubi malo, belo roko, v kateri ne bi zasledil kapljice krvi...

Nevesta!

Tako mora biti. To je čast.

Tam — tam je pa sreča — tam. —

Sreča — ?! — — — pa naj se zgodi karkoli — — —



Prve dni v šoli.

(Priobčila Milka P.).

Nastopila sem prvič kot učiteljica v zavodu L. — Malo nezaupnosti do učencev, — nekaj domomotožja sem prinesla s sabo... ko sem vstopila prvič čez šolski prag! — Zajedno sem pa imela v duši isto tiho hrepenenje, ki tako tóži po svobodi! — Ne morem za to! —

»In nič drugega nisi imela na srcu, nego hrepenenje po domu, — po svobodi, in pa ono nezaupnost do gojencev, ko si prvič nastopila kot učiteljica?... Bore učiteljica to! —«

Ne bom se izgovarjala, da bi nosila v srcu Bog vedi kake težnje po šoli, po pouku i t. d. Ne z radostjo — s strahom in bojaznijo sem nastopila novi stan! —

Vstopila sem v šolo! Oko se mi je srečalo z očmi mojih učencev... Zazrla sem pred sabo ljubeznive, prijazne in domače obrazce! — In radovedno so upirali vame oči, kot bi nemo popraševali, kaj bode pač danes! —

V šoli je bil molk — gluha tišina. Meni ni dalo govoriti, — nisem bila zmožna ni ene besede...

»Sedite« — rečem naposled. A oči,.. njih oči so bile vprte vedno v me!

Ta hip se mi je v duši uprizorila slika, — najlepša moje mladosti! — Tako nekako sem zrla i jaz prvič v življenju učitelja oko...

O lepi... o srečni spomini! Osrčila sem se,... minola me je nezaupnost in nisem čutila več domotožja v duši...

Sklenili smo roke in molili. Učenci, vajeni mnogo moliti,... so molili krepko in glasno. — —

Meni se je pa zdela tačas molitev prekratka za tolikšen začetek.

»Sedite« —, rečem — ko smo dokončali. Ta hip mi je spreletel dušo sladek čut, — vzbudila se mi je zavest — in oživel ponos, da sem učiteljica...

Beseda je dala besedo, vprašanje mikaven odgovor. —

»Kako ti je ime?« vprašam učenca, ki je sedel v prvi klopi meni najbliže.

»Levstik Franc« — odgovori mi ponosno, kakor bi bil v svesti, da nosi tako, imenitno ime.

Smehljaj mi je spreletel ustnice, morala sem misliti na neizrečno resne stvari, da se nisem glasno nasmejala mlademu junaku...

Obrnila sem se k drugemu, ki je plaho in boječe upiral v me oči. — V njih je bila razlita neka milota, rekla bi skoraj pobožnost, — ki ni lastna svacemu očesu.

»No dečko — povej, kako ti je ime?« Učenec me je pogledal še mileje in krog njegovih ustn se je razlival nasmehljaj... A povedal mi ni besede...

»Vstani dečko, stoj ravno in povej!« — Vstal je — a ni se osrčil toliko, da bi mi povedal ime...

Tedaj grem k njemu, primem ga za roko ter ga pogledam v lepe, črne oči — Dečko, kako naj te pa kličem v šoli, če ne vem, kako ti je ime? —

»Janezek« — Dobro! To si že zapomnim! Janezek, ali ne veš, kako se pišejo tvcj oče? —

Deček je prikimal! »No pa povej, da bomo vsi vedeli!«

»Jenko« — odgovori še dosti osrčen. —

Še isti dan smo se seznamili — poznala sem učence po imenu... In med temi ni manjkalo historičnovažnih imen glede na naše slovstvo...

Ostavili so učenci šolo i jaz sem ostala sama. In tedaj so se mi iz nova oglašala imena v polnih zvokih, kakor so jih učenci preje imenovali sami...

V duhu sem zrla pred sabo nejasno bodočnost. — Podobe so se mi ustvarjale in izginjale... Zrla sem pred sabo učence — do rasle mladeniče, — neupogljivo krepke volje... značajne in odločne...

A tedaj je hipno stala med njimi usoda, ter paznim očesom motrila moje varovance...

Zdrhtela sem... Videla sem, da jim je vzela knjige iz rok, ter posilila vanje težko orodje... In razšli so se tožno, in brez slovesa! —
Vzdihnila sem: »Narod moj — zakaj si tako ubog? —«



Književnost in umetnost.

Čaša opojnosti. Pesmi Otona Zupančiča. Založil L. Schwentner v Ljubljani. 110 strani. Cena 1 for.

V Slovincih je vsaka nova knjiga dogodek. A malo je v naši književnosti takih dogodkov, kakor pojav Zupančičevih pesnij, teh «hčerk trenutka, utrinkov plamena večnega», teh nežnih, ljubkih, dehtečih cvetok, ki morajo razveseliti vsakega iskrenega prijatelja našega slovstva. Bil sem precej slabe volje, ko mi je prišla Zupančičeva knjiga v roke. In priznati moram, da ne bi bil lahko našel boljšega razvedrila nego je «Čaša opojnosti». Menim pa tudi, da dokazuje že to dejstvo veliko vrednost teh velezanimivih poezij. Človek slabe volje ima prav malo okusa za pesništvo. Kritika postane v takih trenutkih zlobna, naš duh išče z unemo prilike graj, naš sarkazem se razvije do najvišje potence in gorje posebno vsemu nežnemu! Parodije in travestije se nam kar nevedé porajajo v glavi, povsod vidimo anakronizme, vse se nam dozdeva deplacirano. Delo, katero premaga našo škodoljubnost in naše posmehovanje v takih časih, ter nas prisili, da mu posvetimo resno pozornost, je vsekakor nenavadne vrednosti in tako moramo tudi Zupančičevim poezijam priznati, da so izredne.

Čaša opojnosti! Preden okusiš kapljice iz te čaše, bi dejal, da je naslov pretenciozen. A le pij, pij! Spoznal bodeš, da ti teče pravi, nepokvarjeni nektar skozi grlo. Srkaš ga in želiš si še več te opojnosti, več, več....

Toda — oglejmo si knjigo natančneje. Zunanje je dosti moderna, prav okusna. Modre platnice krasi jako lepa slika v secesionističnem slogu, primerna naslovu zbirke. Zdelal jo je gospod Jager v Ljubljani. Papir lep, tisek čist, vsaj deloma vstrezajoč tudi zahtevam «moderne».

Knjiga ima sedem oddelkov; Albertina — Zimski žarki — Steze brez cilja — Seguidille — Bolne rože — Jutro — Romance.